

LERUM
mer än du tror

Lokalt tillägg för Lerums kommun
till avfallsplan A2020

2010-11-10
Samhällsbyggnad, Teknisk service

Innehåll

1	Inledning	5
2	Nuvarande avfallshantering	6
2.1	Kommunen.....	6
2.2	System för kommunens avfallshantering	6
2.2.1	Renova.....	6
2.2.2	Insamlingsentreprenörer	7
2.2.3	Hultet avfallsanläggning	7
2.2.4	Miljöstationer för farligt avfall.....	7
2.2.5	System för tidningar och förpackningar.....	8
2.3	Avfallsslag och mängder	8
2.3.1	Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall	9
2.3.2	Mängder	9
2.3.3	Parkavfall, trädgårdsavfall m m biologiskt avfall	10
2.3.4	Mängder	10
2.3.5	Avfall till Hultets avfallsanläggning	10
2.3.6	Mängder	11
2.3.7	Mängder	11
2.3.8	Framtid.....	12
2.3.9	Mängder farligt avfall från hushållen	12
2.3.10	Mängder.....	13
3	Sveriges ledande miljökommun	14

1 Inledning

Detta dokument är ett lokalt tillägg till den regionala avfallsplan A2020 som antas kommunfullmäktige samtidigt med detta tillägg. I det lokala tillägget görs en kort beskrivning av nuläget för avfallssituationen i Lerum.

2 Nuvarande avfallshantering

I huvudsak kan avfallet delas upp i hushållsavfall och verksamhetsavfall. Hushållsavfallet samlas in av Renova AB som vidarebefordrar avfallet till förbränning i Sävenäs förbränningsanläggning. En del hushåll i kommunen behandlar sitt matavfall själva genom att hemkompostera och en del storkök och skolor m fl skickar sitt matavfall till kompostering i Marieholm. Farligt avfall från hushållen hämtas för destruktion av Ragn-Sells AB. Verksamheternas avfall ingår inte under kommunens ansvar och deras avfall hämtas av ett flertal entreprenörer och behandlas vid ett antal anläggningar i Sverige. Det mesta av verksamheternas brännbara avfall går dock till förbränning i Sävenäs.

2.1 Kommunen

Kommunens topografi präglas av Sävån och dess dalgång. Genom dalstråket löper E20 samt västra stambanan. Här bor huvuddelen av befolkningen. En stor del av kommunen utgörs av obebyggda naturområden som domineras av barrskog.

Kommunen har sin befolkningsmässiga tyngdpunkt i de tre större tätorterna Lerum, Floda och Gråbo där ca 75 % av kommunens invånare bor.

Totalt bor ca 38 300 invånare fördelade på 14 300 hushåll i kommunen.

Ca 80 % bor i småhus eller radhus

ca 20 % bor i flerfamiljshus

ca 15 % bor i glesbyggd

ca 85 % bor i tätort

Kommunens yta är 259 km²

2.2 System för kommunens avfallshantering

Kommunen har lagstadgad skyldighet att ta hand om hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Verksamhetsavfall är inte kommunens ansvar. Det betyder att kommunen inte är skyldig att hämta verksamhetsavfall från butiker, industrier, serviceinrättningar, m m såvida avfallet inte är likvärdigt med hushållsavfall. Dock ska avfallsplanen även omfatta avfallsslag som kommunen inte har hämtningsansvar för.

Kommunens avfallsverksamhet hanteras med hjälp av följande anläggningar och företag.

2.2.1 Renova

Lerums kommun är en av 11 delägare i Renova AB. Därigenom har kommunen tillgång till förbränningsanläggningen vid Sävenäs med omlastningsstation i Stenkullen, komposteringsanläggning i Marieholm, sorteringsverk för grövre industri-, bygg- och grovavfall, deponi i Tagene och Fläskebo för restavfall.

671 000 ton avfall hanterades av Renova 2009 varav 453 000 ton gick till förbränning. Lerums kommun lämnade 2009 ca 8 806 ton till förbränning.

Sävenäsanläggningen är också ett kraftvärmeverk som levererar energi till Göteborgs energi AB. Under 2009 producerades 1 197 GWh fjärrvärme 228 GWh elektricitet.

2.2.2 Insamlingsentreprenörer

Kommunen har avtal med Renova AB och Ragn-Sells AB som löper fram till och med september 2014. Renova hämtar hushållsavfall vid så gott som samtliga hushåll för vidare transport till Sävenäs via omlastningsstationen i Stenkullen. Slam från enskilda anläggningar hämtas av Renova AB och transporteras till mottagningsstationen i Partille för behandling på Ryaverket i Göteborg. Farligt avfall från hushåll hämtas av Ragn-Sells AB.

Insamlingssystemet är utformat för att stimulera till minskade avfallsmängder, för att gynna hemkompostering och för att stödja producentansvaret för förpackningar och tidningar. Därför är hämningssystemet uppbyggt med möjlighet till glesa hämtningsintervall och betalning efter vikt.

Regler för hämningssystemet anges i detalj i föreskrifterna till kommunens renhållningsordning.

Hämtning av grovavfall och av trädgårdsavfall sker efter budning för vidare transport till Hultet eller till Sävenäs. Alternativt kör medborgarna själva sitt grovavfall till återvinningscentralen på Hultet.

2.2.3 Hultet avfallsanläggning

Hultets avfallsanläggning ägs av Lerums kommun och används som en avfallsanläggning för sortering och mellanlagring. Deponering på Hultet upphörde vid årsskiftet 2008/2009.

Deponier i närområdet som finns kvar är Renova (Tagene, Fläskebo), Borås (Sobacken), Vårgårda (Tumbersdeponin), Alingsås och Skara.

Vid Hultet finns en återvinningscentral för följande fraktioner. Brännbart, trädgårdsavfall, trä, metallskrot, returpapper, förpackningar (well, glas, papp, metall, plast), textilier, elektronikskrot, återanvändbart, farligt avfall, ej brännbart och däck.

2.2.4 Miljöstationer för farligt avfall

Hushållen kan lämna farligt avfall till s k miljöstationer som finns runt om i kommunen. Stationer finns på Hultet, Statoil Lerum, Shell i Gråbo och Statoil i Floda. Miljöstationerna ägs av Lerums kommun.

Fyra gånger per år körs turer med hämtning av farligt avfall i Lerum Stenkullen, Floda, Tollered, Gråbo och Sjövik.

Medborgarna kan även få sitt farliga avfall hämtat vid grind, mot en extra avgift.

2.2.5 System för tidningar och förpackningar

Tidningar och förpackningar omfattas av producentansvaret. Hushållen har ansvar att sortera ut dessa avfallsslag från hushållssoporna och lämna dessa till någon av nedanstående insamlingsystem.

Återvinningsstationer

Producenterna har genom sina materialbolag ansvar för hämtningen vilket sker genom att återvinningsstationer ställts upp runt om i kommunen. För närvarande finns 15 st återvinningsstationer i kommunen. Vid stationerna finns containrar för olika materialslag. För närvarande särskiljs 6 olika fraktioner, nämligen

- Tidningspapper
- Färgat glas
- Ofärgat glas
- Pappersförpackningar
- Metallförpackningar
- Plastförpackningar

Grindhämtning

Grindhämtning finns för den som är beredd att betala extra för denna tjänst via ett antal entreprenörer. Grindhämtning för villahushåll tillhandahålls endast av IL-recycling AB. För villahushållen finns det möjlighet att inom vissa områden i Lerum, Stenkullen, Floda och Gråbo att få grindhämtning. Flera av flerfamiljshusen i Lerums kommun har denna tjänst.

Insamling av elektriska och elektroniska produkter samt lysrör och glödlampor

Elektriska och elektroniska produkter, samt lysrör och glödlampor omfattas av producentansvaret. Elkretsen är ett icke-vinstdrivande bolag som har som uppdrag att samla in och behandla uttjänt elektronik samt bärbara batterier. Genom avtal med kommunen fungerar Hultets återvinningscentral som en samlingsplats åt Elkretsen.

Lysrör, glödlampor och mindre elskrot kan även lämnas på miljöstationerna, i miljöskåp eller vid de schemalagda turerna med specialbilen för farligt avfall.

Större elektronikskrot kan hämtas vid grind, mot avgift.

2.3 Avfallsslag och mängder

I detta avsnitt redovisas vilka olika avfallsslag som uppkommer i kommunen och hur olika typer av avfall hanteras.

Lerums kommun har planeringsansvar för allt avfall som uppkommer

2.3.1 Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

Hushållsavfall är sådant avfall som uppkommer i hushållen. ”Därmed jämförligt avfall” är avfall av samma slag men som uppkommer på andra ställen, t ex företag, restauranger, skolor, affärer m m.

Kommunen har ansvar för att samla in och ta hand om hushållsavfall och därmed jämförligt avfall.

Insamling sker med hjälp av entreprenör i enlighet med renhållningsordningens föreskrifter.

Insamlingssystemet är uppbyggt för att stimulera till återvinning och återanvändning och därmed ge minskade avfallsmängder. Systemet är bl a uppbyggt för att gynna hemkompostering och för att stödja producentansvaret för förpackningar och tidningar. Hämtningssystemet ger möjlighet till glesa hämtningsintervall, betalning efter vikt och kan anpassas efter olika intresse att bidra till miljöarbetet.

Vid alla transporter ska lätta fordon med låg bullernivå användas. Fordonen är dieseldrivna och minst Euro5-standard gäller. Drivmedlet som används för renhållningsfordonen och slamtömningfordonen är 100% RME. RME (rapsmetylester) är ett biobaserat drivmedel som kan användas i dieselmotorer.

Behållarsystem med återgångskärl erbjuds med volymer mellan 190 l till 660 l och med hämtningsintervall från 1 gång/vecka till 4 gånger per år. De längsta intervallen förutsätter att hemkompostering av det biologiskt nedbrytbara avfallet sker.

Ca 22 % av kommunens hushåll är hemkomposterare.

För storhushåll (även från enskilda hushåll) finns möjlighet att få det biologiskt nedbrytbara avfallet hämtat som en egen fraktion. Hämtning sker en gång per vecka. Det biologiska avfallet går till Renovas anläggning i Marieholm för kompostering.

För att stimulera ett aktivt arbete med att minska avfallsmängderna från hushållen är renhållningstaxan viktbaserad med vägning och registrering individuellt för varje abonnent och hämtställe. Även sopkärlens placering – gångavstånd påverkar taxan.

Hämtning av hushållens grovavfall och trädgårdsavfall sker efter budning för vidare transport till Hultet eller till Sävenäs. Alternativt kan abonnenten själv transportera sådant avfall till kommunens återvinningscentral.

Slam från enskilda avlopp, som också definitionsmässigt är ”hushållsavfall” transporteras till mottagningsstationen i Partille för behandling på Ryaverket i Göteborg.

2.3.2 Mängder

År 2009 samlade ca 6 036 (exkl grovavfall) ton hushållsavfall in som gick till förbränning.

Biologiskt nedbrytbart avfall till Marieholm var 257 ton. Den insamlade mängden biologiskt avfall kommer från restauranger, storkök, skolor och verksamheter. Uppskattad mängd biologiskt köksavfall som hemkomposteras är ca 400 ton.

Grovavfall från hushållen lämnas nästan uteslutande av hushållen själva på Hultet. Hultet ligger i ena kanten av kommunen, men den ligger dock mer centralt i ett regionalt perspektiv.

Hushållen kan få sitt grovavfall hämtat vid grind mot avgift.

2.3.3 Parkavfall, trädgårdsavfall m m biologiskt avfall

I denna grupp ingår park- och trädgårdsavfall samt gödsel och ströbädd från djurhållning. Gemensamt är att avfallet kan brytas ner biologiskt genom kompostering eller genom rötning till biogas.

Ca 50 % av hushållen komposterar själva sitt trädgårdsavfall. En del trädgårdsavfall bränns på den egna fastigheten.

Lantbruk med djurhållning, alltså mjölkkor, köttjur, ungdjur och värphöns producerar ca 6 800 m³ gödsel om året. All gödsel från lantbruken återförs till åkermark. I kommunen finns också ca 1 000 hästar. Dessa producerar ca 14 500 m³ gödsel, en del av detta återförs till åkermark, en del går till kompost på Hultet och en del förs ut från kommunen.

Huvuddelen av avfallsmängderna som kommer till återvinningscentralen Hultet transporteras dit av hushållen själva eller av olika företagare. Endast en liten del av avfallet transporteras inom ramen för kommunens hämtningsansvar.

2.3.4 Mängder

Ca 2 600 ton trädgårdsavfall och ris lämnades till Hultet under 2009 varav ca 700 ton var hästgödsel. Detta avfall komposteras på anläggningen och används vid den pågående sluttäckningen av deponin. Trä sorterar ut, flisas och transporteras bort för förbränning. 700 ton är bara en liten del av den totala hästgödselmängden i kommunen. Totalt uppskattas det att ca 7 000 ton produceras varje år. En del av detta används i jordbruket, men en stor del transporteras ut ur kommunen.

2.3.5 Avfall till Hultets avfallsanläggning

Bygg- och rivningsavfall transporteras av olika företag till Hultet men även till återvinningsanläggningar och förbränningsanläggningar utanför kommunen. På rivningsanmälan ska byggherren uppge vilka sorter och vilka mängder som kommer att uppstå.

Bygg och rivningsavfall samt grovsopor från hushållen transporteras till Hultet huvudsakligen av kommuninvånarna själva.

2.3.6 Mängder

På Hultet sorterar företag och hushåll i följande fraktioner:

Avfallsslag	Mängd 2009 (ton)
Trädgårdsavfall	1 769
Trä	3 543
Obrännbart	848
Brännbart	2 524
Järn och metall	1 180
Tegel och betong	ca 50
Wellpapp	186
Ris	105
Tryckimpregnerat trä	610
Gips	265
Jord och grus	ca 80
Däck med fälg	44
Däck utan fälg	23
Asbest	21
Stoppade möbler	247
Bilbatterier	41
Gödsel	724
Kläder	22

Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten

I gruppen ingår avloppsslam från kommunens reningsverk och slam från enskilda avlopp såsom slam från septicbrunnar, minireningsverk och slutna tankar. Slam från enskilda avlopp transporteras till mottagningsstationen i Partille för behandling på Ryaverket i Göteborg.

Avloppsslammet från reningsverken behandlas mekaniskt och avvattnas samt avloppsslammet från Lerum rötas. Allt slam från Lerum, Sjövik och Floda går till Ragn-Sells jordanläggning i Trollhättan och används som anläggningsjord.

2.3.7 Mängder

År 2009 var mängden avloppsslam ca 700 ton torrsbstans från reningsverken och ca 13 960 m³ från enskilda avlopp, d v s en betydande mängd av kommunens totala avfallsmängd.

Anläggning	Mängd avloppsslam (ton torrsbstans) 2009
Lerums reningsverk	417
Floda reningsverk	268
Sjöviks reningsverk	22

2.3.8 Framtid

Avsikten är att huvuddelen av det kommunala spillvattennätet på längre sikt ska anslutas till det av Gryaab ägda regionala spillvattennätet.

Enligt planerna kommer Lerums reningsverk anslutas under senare delen av 2011 och övriga kopplas på i ett senare skede.

Slam från enskilda avlopp kommer att behandlas som idag. Undantaget vissa områden i kommunen där man kommer att behöva se över behovet för någon typ av gemensamhetsanläggning.

Farligt avfall

Farligt avfall kan finnas i hushållsavfall, industriavfall, bygg- och rivningsavfall m m, d v s det kan uppkomma inom många områden i samhället

Farligt avfall från hushållen lämnas till miljöstationer runt om i kommunen. Idag finns stationer i Lerum, Gråbo, Floda och på Hultet. Hushållen kan som ett alternativ även beställa hämtning, vilket sker endast i undantagsfall.

Kommunen ansvarar inte för företagens farliga avfall.

2.3.9 Mängder farligt avfall från hushållen

Under 2009 samlades 171 ton farligt avfall in från hushållen exklusive impregnerat trä, asbest, blybatterier och elektronikskrot.

Producentansvar

Producentansvaret innebär att den som producerar en vara också ska vara ansvarig för att ta hand om den när den är förbrukad.

Producentansvar är infört för förpackningar, papper, däck, elektriska och elektroniska produkter, batterier och bilar. Frivilligt producentansvar gäller för byggindustrin.

Producentansvaret har inneburit att en del av det avfall som tidigare var kommunalt ansvar har övergått på producenternas och medborgarnas ansvar att sköta. Producenterna har samrådspåikt med kommunen.

Kommunen har vid olika tillfällen informerat medborgarna om vad som ska sorteras ut och var man kan lämna det utsorterade avfallet. Senast större informationsmaterial skickades ut 2010.

Förpackningar kan lämnas på någon av de 15 återvinningsstationer som finns i kommunen. Insamling av förpackningar sker också som grindhämtning för både enskilda hushåll och i flerbostadshus. Det senare är en tjänst som går att köpa via någon entreprenör i branschen.

El-skrot kan lämnas på kommunens återvinningscentral på Hultet. Mindre elskrot,

samt glödlampor och lysrör kan även lämnas på någon av kommunens miljöstationer, i miljöskåp eller vid schemalagd rundtur med specialbilen för farligt avfall.

Medborgarna kan även få sitt elektriska och elektroniska avfall hämtat vid grind mot extra avgift enligt taxa.

2.3.10 Mängder

Avfallsslag	Mängder (ton) 2009
Glas	579
Pappersförpackningar	491
Metallförpackningar	43
Plastförpackningar	132
Tidningar	1 793
Däck*	67
Elektriska och elektroniska produkter	642

*via Hultet

Mängderna från FTI är ungefärliga eftersom man kör tömningsrundor över kommungränserna och därför till viss del fördelar mängderna efter invånarantal.

3 Sveriges ledande miljökommun

Vid remissomgången av den regionala avfallsplanen A2020 under våren 2010 föreslog kommunfullmäktige att förvaltningen i linje med visionen "Sveriges ledande miljökommun", skulle lägga fram ambitiösare mål för Lerums kommun.

Lerums kommuns lokala målsättning är att;

- Samtliga mål i A202 ska uppnås fram till år 2020
- Lerums kommun dessutom ska vara bland de tre främsta kommunerna i regionen inom varje målområde